

ZAKAJ IMAJO STROJE IZ NEMŠKE DEMOKRATIČNE REPUBLIKE

Predelali bodo po 6000 ton semena

24. oktobra bodo s slovesnostjo ob 80-letnici kombinata odprli na Rudniku nove delovne prostore delovne organizacije SEMENARNA TOZD Proizvodnja. Ogromni sejalec, kot zaščitni znak podjetja, že dolgo opozarja na ta novi objekt v naši občini. S svojo prijazno kretnjo pa tudi vabi vse, da bi nekaj več izvedeli o njem. To nam je omogočil pogovor z direktorjem omenjene temeljne organizacije in s predsednikom gradbenega odbora proizvodno-oskrbnega centra Lojzetom Avšičem.

Pol leta že tečejo delovne operacije v tej novi, obsežni zgradbi. Kaj pravzaprav dela v njej 70 delavcev in delavk?

»Pred prodajo čistijo in pakirajo semena. To smo preje delali na Selu pri Raduhovi vasi. Sedaj bo potekal pretežni del naloga na Rudniku, le del drobnih semen in cvetja je ostal še na prejšnji lokaciji.«

Na Gosposvetski cesti ste imeli tesne prostore, ki niso omogočali primerne strojne opreme. Imate tudi dovolj strojev?

»Iz Nemške demokratične republike smo uvozili liniji za čiščenje debelo zrnatih (žitarice, grah, krmni grah, itn) in drobno zrnatih (lucerna, trave, oljna repica, krmne rastline) semen. Prva ima zmogljivost pet, druga pa dve toni na uro.«

Koliko sta vredni liniji?

»Vsa nova strojna oprema v centru je zahtevala 102 milijona dinarjev.«

Zakaj ste uvozili ti liniji iz Nemške demokratične republike. Zakaj ne iz ene od razvitejših zahodnoevropskih držav?

»Ti stroji so cenejši, to bi bil prvi del odgovora. V drugega pa bi navedel podatek, da nismo smeli uvoziti strojev iz zahodne Evrope, ker tako določa zakonodaja. Žal pa jo izvajajo samo v Sloveniji.«

Navedla sva liniji za čiščenje semen. Pa drugi novi stroji?

»Iz NDR smo dobili tudi tračno sušilnico za dosuševanje semen. Nov je tudi polnilni stroj EI Niš, ki omogoča polnjenje vrečk od 50 do 2000 g.«

Dosedaj ste predelali okrog 150 ton semen. Sezona pa se šele pričena.

»V proizvodno oskrbnem centru na Rudniku bomo letno dodelali okrog 6000 ton semen. To pa so semena za vrtnine in krmne rastline in žitarice iz neposredne okolice Ljubljane in s Primorske.«

Thorisna površina centra je 5.500 kvadratnih metrov, uporabna pa okrog 7000 kvadratnih metrov. Kaj je razporejeno na tej veliki površini?

»Štiri desetine površine zavzemajo skladišča.

Med njimi imamo tudi tri komore, v katerih hranimo semena po režimu posebnih temperatur in vlage. Na zalogi je za okrog 500 milijonov dinarjev semen. To nas obvezuje zakon o rezervah, saj vemo, da niso vse letine enake in, da je potrebno včasih tudi pokriti nenaaden izpad zaradi naravnih nesreč. Kljub temu, da je to obveza, ki jo nam daje republiški sklad za rezerve, pa jo moramo v celoti nositi finačno sami. Zadnji čas bi že bilo, da bi uredili ugodnejše kreditiranje teh semenskih zalog. Kako hudo pa bi bilo, če jih ne bi imeli, naj navedem ob primeru kumaric. Letno potrebujemo okrog 4000 kg semen, lani pa smo ga pridela- li le 100 kg. Izpad smo pokrili iz omenjenih rezerv.«

Prav gotovo je v tej zgradbi tudi pakirnica. »Seveda. V njej nasujejo stroji na leto seme v 16 milijonov vrečk, ter v veliko število vrečk po 50 – 2000 in vreč po 20 do 50 kilogramov.«

Boste imeli v novem centru tudi laboratorij in upravne prostore?

»GP Grosuplje bi jih moral narediti do konca, ker pa meni, da smo mu priznali pre malo podražitev, dela ni dokončal. Ta njegova neizpolnitve pogodbe obveznosti je sedaj na arbitražnem sodišču. Nam pa bo neurejenost teh prostorov povzročala nekaj časa precejšnje težave pri delu.«

Ob že zgrajenem objektu imate še tri hektare zemljišča. Koliko je naložbena vrednost Proizvodno oskrbnega centra SK Semenarna Ljubljana ob Dolenjski cesti?

»700 milijonov gradnja in oprema in 80 milijonov obratna sredstva. 70 milijonov nam je na začetku posodil izvajalec, 10 milijonov smo zbrali združenih sredstev, 301 milijon je kredit Ljubljanske banke-Gospodarske banke Ljubljane, ostalo pa so naša sredstva.«

Preje ste navedli kot uporabnika prostorov republiški sklad za rezerve. Ta ni sodeloval pri investiciji s sredstvi?

»Obljubili so nam 50 milijonov dinarjev, a obljube niso izpolnili. Pri tem skladu je najhujše to, da te pošiljajo »od kljuge do kljuge« in, da običajno pristanče na koncu pri banki. Ta je prispevala svoj znaten del, sklad pa, kot sem že povedal, nič.«

Pomemben del dejavnosti ste torej prenesli iz Gosposvetske ceste na Dolenjsko cesto. Kako ocenjujete realizacijo te naložbe v vaši delovni organizaciji?

»Pravimo, da smo preskočili iz srednjega veka v 20. stoletje.«

STANE JESENOVEC

pobude, predlogi, razmišljanja Sveta za turizem

Obisk v treh urejenih krajevnih skupnostih

V sklopu letošnjih prijavljenih KS za ocenitev videza in urejenosti bivalnega okolja je bila tudi KS Barje, katere smo bili še posebej veseli. Ob obisku so nam sicer priznali, da nimajo niti Sveta za varstvo okolja, niti Turističnega društva, katerega pa želijo v bodočnosti tudi ustanoviti, pa so se vseeno potrudili in poskusili srečo.

Ob ogledu KS Barje nam je delala družbo tovarišica Riglerjeva, sekretarka KK SZDL Barje. Napravili smo dolg sprehod in ugotovili marsikaj. Kot prvo moramo poudariti, da kraj ni urbanistično urejen, kar se takoj opazi in spriču tega ne moremo zahtevati popolne urejenosti, z veseljem pa lahko poudarimo, da je trud večine krajanov izredno velik. Predvsem je razveseljivo spoznanje, da mlade, priseljene gospodinjice z veliko natančnostjo urejajo okolice hiš in cvetlične grede. Že takoj opazimo izjanski cesti, so stanovanjske hiše lepo in vzorno urejene, ko pa zavijemo proti Črni vasi so še veliko lepše. Žal je le, da vsi krajanje niso očistili jarkov ob cesti, ki so za barjanski teren značilni. To je prava tegoba Barja, kateri so nekateri bili kos, druge zopet pa je leglo vseh mogočih in nemogočih odpadkov, predvsem pa omogoča rast visoke trave in goščava.

Stara barjanska šola, katero so pred časom odkupile ljubljanske mlekarne je zelo urejena in zavarovana propada. Veliko moči in skupne angažiranosti pa potrebuje Dom družbenih organizacij ter prostori krajevnih skupnosti, kateri imajo vse preveč kasarniške hladnosti in togosti.

Na le nekaj sto metrov oddaljeno barakarsko naselje se nismo odpravili. Tu bi si barjanci nedvomno prisluzili osat, vprašanje pa je čigava je krivda, da se naselje tako vztrajno širi. Prepričani smo, da to ni v dosegu krajevnih skupnosti, temveč so za tolikšno malomarnost odgovorni drugi organi.

Na kratko povzeto pa se v KS Barje vidi, da je med krajanje velika zavzetost in želja, da bi bilo njihovo okolje vzorno urejeno.

Krajevna skupnost Horjul je te dni dobila veliko novih »Turističnih moči«. Novoodprta »Kmetija odprtih vrat« na Korenu nad Horjulom je navdihnila Horjulce in pričeli so razmišljati, da bi tudi oni potrebovali kvalitetno in močno turistično društvo. Prepričani smo, da ne bo ostalo le pri razmišljanju, mi pa jim bomo radi pomagali.

Horjul že davno ni več vas, lahko mu rečemo kar kraj. Še vedno pa ohranja podobo, ki je pod visokimi hribi nevedno idilična in prava turistična paša. Okolica hiš je lepo in vzorno urejena. Že takoj ob pričetku Horjula so nas pozdravile nove stanovanj-

ske hiše z okni polnimi rož. Gospodinjam velja vsa pohvala. Tudi ob obratih Iskre in Rašice nismo našli zanemarjenosti, ki bi zbudle v oči. Razveseljivo je, da imajo zaposleni dober odnos do delovnega okolja.

Okolica trgovine pa ni bila ravno najlepša, storilci pa so bili šolarji, ki so se na poti iz šole domov pohladili z lučko. Ovitki so nemarno ležali po tleh, prevrtili so celo koš za smeti, da je bilo veselje še večje in seveda tudi nesnaga. Pa bodimo kratki in jasni. To je razposajena mladež, katere mrgoli dovolj pred vsako trgovino, pa vendarle mora nekdo za njimi počistiti in to kar nekajkrat dnevno. Sprašujemo se kje je vzrok tolikšne nemarnosti? Starši pravijo, da v šoli, mi pa mislimo, da so to kljub temu, da so šolarji še vedno otroci svojih staršev. Razmišljajmo naprej. Mar niso to naši bodoči delavci, ki se bodo nedvomno včlanili, vsaj peščica njih, v Turistično društvo in aktivno delovali v njem. Kakorkoli že, to ni le problem Horjula, to je problem širšega prostora, zato mu tudi pri reševanju dajmo večji pomen.

Sicer pa se Horjulci trudijo in prepričani smo, da bomo v enem naslednjih turističnih prireditveh gostje njihovega mladega in nadebudnega turističnega društva.

Letošnja bera Turističnih društev je zelo pohvalna in prav brezovalsko je bilo eno prvih, ki se je ustanovilo. Takoj ob konstituiranju so krepko pljunili v roke. Vsem krajanom so poslali ličen dopis in jih pozvali, naj skrbijo za urejenost okolja. Prav tako niso pozabili pripisati, da je Brezovica prav tista turistična vpadnica, ki je ob vstopu v Ljubljano nedvomno najbolj v očeh.

Člani TD pravijo, da so se krajanje omenjenemu apelu odzvali, žal pa ugotavljajo, da so dvorišča trgovine Mercator, okolica pošte, predvečerje lokala Nina in vulkanizerja ostali neurejeni. Torej, kaj storiti? Zopet smo tam, ko ugotavljamo, da je miselnost ljudi zelo različna, v povprečju pa takšna, da imamo okolje lahko urejeno samo doma in okoli lastne hiše, kakšno pa je delovno okolje, se več ne menimo. Pa bo potrebno spremeniti tudi to miselnost.

Člani Turističnega društva Brezovica so s svojo aktivnostjo predvsem pospešili tudi zaradi letošnjega praznovanja občinskega praznika, ki je bilo pri njih.

Naredili smo velik sprehod. Razveseljivo si je ogledati kmetije, ki so urejene in čiste. Vedno znova poudarjamo, da pri ocenjevanju okolja nikakor ne smemo primerjati novih stanovanjskih hiš s kmečkimi poslopji in dvorišči, saj bi bilo krivično. Na Brezovici pa smo jih videli kar nekaj, bile so lepo urejene in videti je, da gospodinjice kljub obilici dela najdejo dovolj časa da so dvorišča urejena in okna polna rož.

Vse obiskane krajevnih skupnosti spadajo v sklop urejenih, kjer se takoj opazi, da je volja tako močna, da bodo s smotrno načrtovanimi koraki še veliko dosegli.

MOJCA ČERNE

ZAKAJ PRIMERJAMO NEPRIMERLJIVO

Mi nimamo previsokih plač

Letošnje gospodarsko leto tudi Tobačni tovarni Ljubljana ne prizanaša s presenečenji. Kljub temu; da zapolnjuje 115 let dela, da ima že skoraj 30 let najuspešnejšo jugoslovansko cigareto Filter 57 in, da je poslala na tržišče novi cigareti Stil (zahodnoevropsko-ameriški bleđen okus) in Niko (močnejša, bolj polna zahodnoevropska cigareta), ne more uti predvsem pri prodaji gibanjem, ki nimajo nič skupnega z gospodarstvom, ampak jih je glavni direktor Janez Čemažar označil kot tipične pojave lokalizma izražene v najrazličnejših oblikah. Žal h krepitvi le teh pripomore tudi enostransko obveščanje o položaju pri nas v Sloveniji, zaradi česar so komercialisti, vozniki in potrošniki cigaret doživeli v številnih predelih »sprejeme«, ki prav gotovo nimajo nič opraviti z enotnim jugoslovanskim tržiščem in tolikokrat poudarjanim geslom o bratstvu in enotnosti. Predvsem zaradi takega obnašanja jugoslovanskega trga, manj zaradi cen (prepceni) cigaret, v Tobačni tovarni pravzaprav težko izpolnjujejo plan proizvodnje. Pa tudi, tako je rekel sogovornik, plan ni bil postavljen povsem na realna tla.

Take razmere pa vodstva in delavcev niso spravile v malodušje, ampak so se zagrizli v posodabljanje strojev in tehnologije izdelave iz omenjenih cigaret ter nove cigarete ekstra kakovosti.

»Mislim, da bi se lahko pohvalili s tem, da smo uspeli letos posodobiti fazo priprave tobaka za proizvodnjo cigaret. To pa je za kakovost cigaret pravzaprav najbolj bistvena faza. Naši inženirji in tehniki iz tehnične priprave dela in iz enote štiri so s številnimi kooperanti naredili novo linijo za toplotno (termično) obdelavo tobaka. Ta je osnova za sodobno tehnologijo v proizvodnji cigaret. V proizvodnji smo razširili in posodobili tudi strojni park za trdo polnjenje cigaret. Ti stroji bodo omogočili izdelavo cigaret ekstra skupine in seveda tudi izvoz teh cigaret. Linija je kupljena,

plačana z vsemi soglasji in dovoljenji ter bo montirana predvidoma do konca leta. Delavci Tobačne tovarne Ljubljana in zunanji sodelavci so morali zaradi prepovedanega uvoza in predragih strojev poskati domače materiale, izvirne tehnične in tehnološke rešitve in razvozlati številne zahtevne naloge. Moram reči, da so to opravili zelo dobro,« je z veseljem izpostavil ta uspeh v boju z (neugodnimi) gospodarskimi razmerami prvi mož našega najstarejšega tovarniškega kolektiva. Ni pozabil povedati, da so kupili tudi dovolj rezervnih delov in zaradi manjše proizvodnje tudi imeli čas boljše vzdrževati stroje in jim tako vrniti željeno kondicijo, kljub temu, da so »mašine« že precej stare.

Vroč septembrski dnevi

»Kako je tole teklo? V juliju je pri nas precej ljudi na dopustu in julij je zaradi visokih temperatur, pri proizvodnji in prodaji eden od slabših letnih mesecev. Zaradi večje proizvodnje in večje prodaje v TOZDU Tobak je prišlo avgusta do tega, da je bila masa osebnega dohodka nekoliko večja kot v juliju. To smo izkazali z izračunom osebnega dohodka, ki upošteva stalen in spodbujevalni del. In, ker je, vendar že prepozno, ker smo že imeli obračun preko IBM, prišlo od SDK opozorilo, da, če smo prekoračili avgusta julijsko maso, moramo imeti posebno mnenje izvršnega sveta občine, da smemo izplačati osebni dohodek. Ko smo že dobili to okrožnico od SDK, smo mi že imeli računalniško obdelano. Ker je bil še en dan časa, smo takoj dali na izvršni svet vlogo, da naj izda to soglasje. V obrazložitvi smo navedli, da gre za prekoračitev od 0,5 do 3,5 odstotka po posameznih temeljnih organizacijah. Izvršni svet je izdal sklep, da je mnenja, da ne moremo izplačati takih dohodkov. Zato smo morali delati noven obračun, kar je trajalo spet tri dni in zaradi

tega nismo mogli izplačati plače v petek, ampak smo jo izplačali v ponedeljek.

Vendar na dan, ko naj bi bilo izplačilo, je prišla nova okrožnica, dopis sekretariata za delo – nam ga je dala v vednost SDK, po njej pa se IS po katerem pa glede na to, da je naša masa osebnih dohodkov bila večja zaradi večje produktivnosti, ni potrebno mnenje izvršnega sveta. Mi seveda nismo mogli delati še tretjega obračuna, ker bi to pomenilo spet tri dni in bi bila plača spet nekoliko pozneje, ampak smo sklicali zbere, ljudem povedali situacija je takale in plače so bile namesto v petek v ponedeljek. Nakar smo potem v ponedeljek naredili poračun in še to razliko iz prvega poračuna izplačali drugič.

Vse je nam vzelo veliko časa in tudi stroškov, saj je stala, mehanografska obdelava 650 tisoč dinarjev, da o vsem izgubljenem času ne govorimo. Predvsem pa bi se morali zavedati, da ni enostavno, če delavec ne dobi plače na tisti dan, kot jo običajno dobi in kot jo pričakuje. Pri nas je velika večina delavcev z razmeroma nizkimi osebnimi dohodki in velika večina delavcev, ki živijo samo od plače in, če k temu dodamo še jesenski čas (ozimnica, šola, itn.) je to zelo problematična zadeva. Mi smo poskušali to zakasnitve v izplačilo malo oblažiti s tem, da smo iz samopomoči dodelili 66 prosilcem 1.116.500 dinarjev posojila,« je s precejšnjo mero nejevolje razpredal ta dogodek dolgoletni direktor in ni mogel razumeti dogajanja, ki je prizadelo okrog dva tisoč delavcev, kljub temu, da so vestno izpolnjevali in izpolnili svoje delovne zadolžitve. Najbolj pa ga je prizadelo to, da so najodgovornejši ljudje bili pripravljene zadevo kasneje rešiti tudi tako, kot bi jo lahko takoj in sicer z prevzemom podrobnejših informacij, ki bi jim prav gotovo omogočile dolgoročneje tehtanje kratkoročnih statističnih podatkov.

– sj –

V oddaljenih vaseh Turjaka že zvonijo telefoni

V krajevni skupnosti Turjak so zelo pohitili in letošnje poletje priključili na telefonsko omrežje kar 120 novih telefonov. To je bil za krajanje pravi praznik. Zazvonilo je namreč tudi v oddaljenih vaseh in zaselkih, ki so bili poprej odrezani od sveta zlasti v zimskem času. Za vsak klic pa so morali daleč v dolino do krajevnega središča, kjer je pošta in telefonska celica. Posebej je to pomembno za kmetije, ko je treba poklicati živinozdravnika ali sicer kako drugo pomoč iz doline. Zdaj je telefonov toliko, da ga ima v povprečju vsaka tretja družina. Vmes se je znašel tudi kak vikendasa.

Za enajst vasi so potrebovali več kot enajst kilometrov telefonskega kabla. Posebne zasluge za to pridobitev ima JLA, ki je že poprej skopala jarke za svoje potrebe in hkrati odstopila prostor še za krajevni telefon. S tem je prispevala k zmanjšanju stroškov telefonskih priključkov in krajanje so v povprečju plačali zanj okrog 50.000 dinarjev. Če pa so še sami zavahali rokave za kopanje jarkov in priskrbeli les za drogove – kar so mnogi tudi storili – potem jih je to stalo še manj. Tudi monterji iz TT Grosuplje so se posebej potrudili in po svoje prispevali, da je bila napeljava, kar se je dalo počeni. Zato so si prisluzili posebna krajevna priznanja. Nekaj denarja so podarile še ljubljanske mlekarne, SLO in Gozdno gospodarstvo, kjer so občani sicer zaposleni. Na ta način so Turjanci naposled doživeli, da se je kaj storilo zanje, kajti v kraju se že dolgo ni nič premaknilo. Kaže, da se novo, pomlajeno vodstvo kraja zdaj trudi, da bi kaj zamujenega tudi ujeli. Manjka pa jim še veliko, saj samo središče na primer nima nobene prave podobe.